

JASPER WESSELING (EZ): CROSS-OVERS GEVEN
DUURZAME CHEMIE NIEUWE IMPULS

‘INNOVATIES ONTSTAAN OP SNIJVLAKE TOPSECTOREN’

Maatschappelijke problemen vragen vaak een integrale, sectoroverschrijdende kijk op de wereld en samenwerking van vele partijen, vindt Jasper Wesseling, directeur Innovatie en Kennis bij het ministerie van Economische Zaken. Hij verwacht daarom nog nauwere samenwerking van de chemie met andere sectoren, zoals Agro, Energie en *Life Sciences & Health* (LSH). “Dit gaat nieuwe impulsen opleveren voor het R&D-systeem binnen de Topsector Chemie.”

Tekst: Igor Znidarsic

De Topsector Chemie is bij uitstek geschikt om antwoorden te geven op maatschappelijke uitdagingen, meent Jasper Wesseling, directeur Innovatie en Kennis en plaatsvervangend directeur-generaal Bedrijfsleven en Innovatie van het ministerie van Economische Zaken. “Chemische wetenschap en industrie behoren tot de meest hoogstaande, innovatieve en efficiënte van de wereld. De chemie-industrie is dan ook een belangrijke sector voor Nederland, waaraan veel welvaart en banen te danken zijn. Wel neemt de druk op de Nederlandse en Europese chemiesector toe: we moeten dus alle

zeilen bijzetten om de sector te versterken. Daarnaast is het van belang een transitie naar duurzaam te realiseren, hoewel een deel van de chemie fossiel gedreven zal blijven. Deze transitie biedt in mijn ogen kansen voor zowel industrie als wetenschap. Verdere ontwikkeling van de *biobased economy* is erg belangrijk, het kabinet werkt hier ook aan. Om een impuls aan innovatie te geven heeft het kabinet dit voorjaar 22,5 miljoen euro extra ter beschikking gesteld aan de chemie. Daarnaast wordt vol ingezet op versterking van de chemieclusters. Zo is recent een actieplan voor het Eemsdelta-cluster verschenen, met als inzet een toekomstbestendig en duurzaam chemiecluster.”

Bedrijven spelen een leidende rol in het realiseren van een duurzame samenleving. In hoeverre vervult de Nederlandse chemie deze rol?

“Zij speelt samen met de wetenschap een sleutelrol in het creëren van een duurzame samenleving en sociale innovatie. Neem een bedrijf als DSM, dat zichzelf al meerdere malen opnieuw heeft uitgevonden, steeds een antwoord biedt op de uitdagingen van de tijd en daar zelfs op vooruitloopt. Razend knap. Chemie kan bij uitstek een belangrijke rol spelen in het vinden van antwoorden op maatschappelijke uitdagingen en zij speelt die ook al. Zij kan bijvoorbeeld bijdragen aan energievraagstukken, duurzame materialen, behoud van cultureel erfgoed, beweging en sport.”

Wat kan de chemiesector nog meer doen om de transitie naar een duurzame samenleving te versnellen?

“Grote winst is te behalen in het

opzoeken van cross-overs met andere sectoren. Juist op die snijvlakken ontstaan innovaties, nieuwe toepassingen en nieuwe kennis die ook goed te vermarkten is. Een voorbeeld is het zoeken van mogelijkheden met Life Sciences. Om deze kansen optimaal te benutten is ook het onderwijs op deze snijvlakken van belang. Dat wordt ook door de industrie zo gezien: het is wenselijk de toekomstige kenniswerkers een ‘multidisciplinair’ pakket mee te geven tijdens de opleiding.”

Er is binnen en buiten Europa geen gelijk speelveld voor energie- en grondstofprijzen. Hoe doen we dat concurrentienadeel teniet? En hoe ziet u in dat licht de afspraken in het Energieakkoord over het percentage duurzame energie?

“Onze inzet is om deze prijsverschillen zo veel mogelijk te verkleinen. Ten eerste door in te zetten op een sterke Europese energiemarkt. Dat betekent meer koppeling van nationale energiemarkten en energienetten, zodat energie geproduceerd wordt waar dat het goedkoopst is en prijsverschillen tussen lidstaten afnemen. Ten tweede doen wij dat door beleid slim – en met oog voor de concurrentiepositie van de industrie – vorm te geven. Het ontwerp van de Subsidieregeling voor hernieuwbare energie (SDE+) is erop gericht onze doelen voor hernieuwbare energie op een kosteneffectieve wijze te behalen. In het Energieakkoord wordt overigens ingezet op kostenreductie ten aanzien van windenergie op zee, waardoor de afgesproken groei van het aandeel hernieuwbare energie tot 16 procent in 2023 tegen lagere kasuitgaven mogelijk wordt. Hier-

door blijft de verdere toename van de opslag ter financiering van de SDE+ zo gematigd mogelijk en blijft het aandeel van de hernieuwbare energieheffing in de energieprijs zo beperkt mogelijk. Een ander voorbeeld is het energiebelastingstelsel, dat zo is ingericht dat grotere energieverbruikers over hun hogere verbruik een gereduceerd tarief betalen. Voor de grote energie-intensieve bedrijven kan daardoor het gelijke speelveld ten opzichte van buitenlandse concurrenten in stand blijven. Ten slotte hebben wij binnen Europa onze steun uitgesproken voor het voorstel van de Commissie om landen aan te spreken op versturende energiesubsidies en exportrestricties.”

Hoe ziet u de inzet van biomassa als grondstof?

“Daarin is enige terughoudendheid geboden. In het Energieakkoord wordt de inzet van biomassa in kolencentrales daarom beperkt tot 25 petajoule. Biomassa moet voldoen aan de internationale duurzaamheidscriteria. Gebruik ervan mag niet ten koste gaan van andere productie zoals voeding. Daarbij moet tevens worden meegewogen dat deze optie niet alleen in Nederland een rol kan spelen, maar ook in veel andere geïndustrialiseerde landen, waardoor schaarste kan optreden, wat een prijsopdrijvend effect teweeg kan brengen. Er zal dus telkens een afweging tussen opties moeten plaatsvinden.”

Grote maatschappelijke uitdagingen worden als leidraad genomen voor het onderzoek- en innovatiebeleid van de Topsectoren. Verandert dit type sturing de positie van het bedrijfsleven?

“De vraag suggereert dat de industrie vóór het topsectorenbeleid niet innovatief of duurzaam opereerde. Dat is zeker niet het geval. Nederlandse bedrijven hebben maatschappelijke uitdagingen vrijwel altijd op het netvlies staan, en dat geldt zeker voor de chemie – ook vóór het topsectorenbeleid. Onderzoekers, ondernemers en overhe-

FOTO: JEROEN POORTVLIET

‘Chemie-industrie speelt sleutelrol in creëren duurzame samenleving en sociale innovatie’

den weten dat de oplossingen voor weerbarstige maatschappelijke uitdagingen van vandaag (grondstofschaarste, vergrijzing, milieudruk, overbevolking) de markten van morgen zijn. Neem een bedrijf als Avantium met de ontwikkeling van de PEF-fles, of hoe innovatief DyeCoo omgaat met textiel.

Maatschappelijke problemen vergen vaak een integrale, sectoroverschrijvende kijk op de wereld en samenwerking van vele partijen. Gezondheidszorg en chemie zijn moeilijk van elkaar te scheiden, chemie en energie, chemie en water, chemie en voedselvoorziening evenmin. Er zijn vele voorbeelden van innovatie op en over de grenzen, zoals de aanpak van maatschappelijke problemen door bedrijven in de biobased economy.

Het Topteam Chemie heeft recent een strategie ontwikkeld die de chemie ook in staat stelt grensoverschrijdend te werken. In vier hoofdrichtingen zoekt de chemie samenwerking met andere sectoren om dergelijke maatschappelijke vragen aan te pakken en nieuwe bedrijvigheid te creëren. Een mooi voorbeeld is *Chemistry of Life*. Daarin gaan we werken aan nieuwe geneesmiddelen en antibiotica, synthetische vaccins, biologisch afbreekbare implantaten en hoogwaardige supplementen voor gezonde voeding. Ik verwacht ook dat de steeds nauwere samenwerking met sectoren als Agro, Energie en LSH (*Life Sciences & Health*) nieuwe impulsen gaat opleveren voor het R&D-systeem binnen de Topsector Chemie.” ■